

NR. 6 · DECEMBER 2024

Lev

MAGASINET

PORTRÆT

**ANSATTE MED
SUPERKRÆFTER
HOLDER BIOGRAFEN
KØRENDE**

SIDE 6

TEMA

**NÅR SYSTEMET
STRESSER**

SIDE 12

MOR OG PSYKOLOG

**SØG HJÆLP
I TIDE**

SIDE 24

Lev

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

Målet er at blive en folkesag

Af Anni Sørensen,
Levs landsformand

”Men vi har slet ikke realiseret Levs potentiale endnu, og derfor kommer vi også i de kommende år til at fortsætte med at styrke og videreudvikle foreningen Lev.”

I november holdt vi i Lev repræsentantskabsmøde. Her modtog jeg genvalg til posten som landsformand, vi satte et nyt hold med engagerede medlemmer i vores Hovedbestyrelse – og vi debatterede og diskuterede retningen for vores arbejde de kommende år.

Jeg er stolt over at være formand i Lev. Det giver mulighed for at fortsætte arbejdet for at fremtidssikre vores stærke og vigtige forening – både som fællesskab for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende og som et tydeligt talerør for en gruppe mennesker, hvis vilkår og rettigheder er under pres i disse år.

Der er mere brug for et stærkt Lev, end der har været i mange år. De handicap-politiske vinde blæser aktuelt i den forkerte retning, hvilket vi har set alt for mange bekymrende eksempler på det seneste års tid. I år har et flertal i Folketinget indgået en handicappolitisk rammeaftale, der lægger op til forringelser og rettighedsangreb. Og der er vedtaget en revision af servicelovens magtanvendelsesregler, som går i retning af mere magtanvendelse over for flere og svækket kontrol og forebyggelse. Samtidig er der indgået stramme økonomiaftaler og aftaler om ”regelforenkling”, som vil medføre endnu flere forringelser og besparelser.

Den udvikling må og skal vendes, og jeg ser ingen anden mulighed for at gøre det, end at vi får skabt et endnu stærkere Lev. Både et Lev som kan rejse kritik og sige fra, og et Lev der kan vise de alternative handlemuligheder for politikere.

Et stærkere Lev kræver, at vi bliver flere. Flere medlemmer og flere som støtter og bakker op, hvad enten det er som frivillige eller som bidragydere på anden måde til Levs indsats. Den ambition har vi investeret

ret målrettet i hen over de senere år, hvor vi både har udviklet vores medlemstilbud og aktiviteter, og hvor vi har arbejdet for at endnu flere donerer midler til Lev. Det er vi lykkedes med. Vi har nu en lille medlemsfremgang, der afvikles flere aktiviteter end nogensinde før i hele landet, og vi modtager flere private donationer. Vi er også blevet langt mere synlige på sociale medier, og vores lokale kredse knokler.

Men vi har slet ikke realiseret Levs potentiale endnu, og derfor kommer vi også i de kommende år til at fortsætte med at styrke og videreudvikle foreningen Lev. Målet er, at vilkår og udviklingsmuligheder for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende udvikler sig i retning af en folkesag, hvilket kræver fokus, hårdt arbejde, synlighed, alliancer og investeringer.

Midt i alle de handicappolitiske udfordringer, som vi har stået med i 2024, er det netop lyspunkterne og fællesskabet, som giver mig håb og kampgejst. Et kæmpe befolkningsflertal står ifølge meningsmålinger bag os, når vi kræver tydeligere prioritering af handicapområdet. Og som handicapbevægelse står vi mere samlet end i flere år. Når vi så også samarbejder med de nye stemmer og bevægelser, tror jeg på, at vi sammen kan skabe de nødvendige forbedringer. Den fantastiske mobilisering af tusindvis af mennesker ved handicapdemonstrationen på Christiansborg Slotsplads i maj i år viste vejen. Den gejst og energi skal vi bygge videre på de kommende år. Sammen med mange andre.

Livet med udviklingshandicap

- 2 Leder**
Målet er at blive en folkesag
- 4 Kort nyt**
- 6 Portræt af Parkteatret i Frederikssund**
Ansatte med udfordringer er omdrejningspunkt i byens gamle biograf
- 12 Tema**
Når systemet stresser
- 14** Mor har haft systemstress i 56 år
- 18** Hvad gør man i et system, man ikke har tillid til?
- 22** 6 gode råd til at få styr på din sagsbehandling
- 24 Søg hjælp i tide**
Mor og psykolog deler ud af sine erfaringer i ny bog
- 44 Bagsiden**
Mød et Lev-medlem

Viden og rådgivning

- 30 Politik:**
Et vildt år i handicappolitikken
- 32 Levs bisidderordning**
Ingen skal stå alene, når det er svært
- 33 Send - eller få - et julekort fra Lev**
- 34 Spørgsmål og svar fra Levs rådgivning**
- 38 Pårørendeguiden**

Lev indefra

- 28 Repræsentantskabsmøde 2024**
Gode debatter, masser af ideer
- 36 Rundt i landet**
- 39 Kredsgeneralforsamlinger 2025**

SPØRGSMÅL
OG SVAR

34

Fantastisk fest – og prisuddeling

Skive Theater var i slutningen af oktober ramme om en dobbelt fest. Der blev nemlig afviklet både et lokalt Melodi Grand Prix 2024 og uddelt handicaprådets Handicappris 2024.

15 forskellige sange blev sunget til topkarakter. Levs kredsformand for Skive-kredsen, Inge-Lise Pedersen, var med i dommerpanelet, og hun fortæller, at det var svært at finde en vinder. Men en vindermelodi blev der fundet, og det blev ”Gå med dig”, sunget af Ida og Thomas.

Handicapprisen 2024 blev delt mellem to vindere, nemlig Mødestedet Sind, som laver et fantastisk arbejde for at inkludere primært borgere med psykiske udfordringer, og Salling Autogenbrug, hvor de tager et stort socialt ansvar med inkludering af sårbare, udsatte unge med særlige behov.

12 idrætsudøvere skal repræsentere Danmark ved Special Olympics World Winter Games

Parasport Danmark har udtaget et floorballhold og to kunstskejteløbere fra danske klubber samt to langrendsløbere fra Grønland til vinterlegene for idrætsudøvere med udviklingshandicap, der der finder sted fra 8. til 15. marts 2025.

1.500 idrætsudøvere fra over 100 lande samles til marts i Torino for at dyste om medaljer og vise verden, at et udviklingshandicap ikke er en hindring for at få store oplevelser i sportens verden. Der konkurreres i otte sportsgrene: Alpint skiløb, langrend, dans, kunstskejteløb, floorball, snowboard, løb i snesko samt speedskating.

På grund af coronapandemien og krigen i Ukraine er det første gang i otte år, at vinterlegene kan gennemføres.

Nu kan du skrive Digital Post på vegne af dine nærmeste

Mange hjælper allerede en nærtstående med at læse Digital Post fra kommunen, hospitalet eller andre offentlige myndigheder. Som noget nyt kan du nu få adgang til at skrive og besvare offentlig Digital Post på vegne af en anden. Det er en vigtig ændring, som Lev sammen med andre gode kræfter har presset på for i lang tid.

Med en læse- og skriveadgang til Digital Post kan du eksempelvis hjælpe din voksne søn eller datter med udviklingshandicap med at skrive og besvare Digital Post fra offentlige myndigheder.

Du kan få en mail, når den, du hjælper, modtager Digital Post, så du kan logge ind og hjælpe fra distancen. Sådan kan I være sammen om at læse og reagere på meddelelser i Digital Post. Ligesom du kan hjælpe med at sikre, at vigtige meddelelser ikke bliver overset.

På borger.dk kan du anmode den, du gerne vil hjælpe, om adgang til vedkommendes Digital Post, eller den, du hjælper, kan give dig adgang.

Læs mere på borger.dk/digitalhjælp.

Kom og fejr 40 års musik, kærlighed og fællesskab!

Til sommer fejrer Sølund Musik-Festival 40 års hjertevarm festival, hvor mennesker med udviklingshandicap samt deres ledsagere samles for at skabe uforglemmelige minder gennem musik og fællesskab.

Første festival fandt sted i 1986. Det simple afsæt var, at alle mennesker skulle have samme muligheder for at mødes og feste til fed musik.

Og sikke en fest, det har været lige siden. Festivalen siger det selv på denne måde: "Når festivalen løber af stablen, sættes tiden i stå, og så handler det om at være sammen og bare have tiden til at være sammen. At lade sig forsvinde ind i anti-hverdagen og for en stund bare være et menneske på festival, svøbt i fællesskaber, musik og kærlighed!"

Festivalkontoret arbejder på højtryk for skabe den fedeste fødselsdags-festival. Læs mere på solundfestivalen.dk.

**“Det er ikke
terapi – det
er forretning”**

Parkteatret i Frederikssund er en biograf, der også giver job til mennesker med handicap.

De ansatte hjælper med at gøre rent, sælge billetter og rydde op.

Claus og hans kone overtog stedet for otte år siden.

De vil skabe et sted, hvor alle kan føle sig velkomne.

At gøre en forskel. Parkteatret i Frederikssund giver et spændende kulturtilbud til byens borgere. Og som socialøkonomisk arbejdsplads giver den ikke mindst meningsfuld beskæftigelse til mennesker med udviklingshandicap

AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: NIELS HOUGAARD

Claus Malta Nielsen har fortalt historien før, men han gør det gerne igen med smil på læben, for den viser, at det er en arbejdsplads ud over det sædvanlige. Scenen udspiller sig under frokosten.

”Der var en af medarbejderne, som var blevet skilt. Han sad og knurrede over, at eks-konen havde skullet sælge deres fælles bil, og så endte han med at sælge den. De havde så ikke fået det for den, som hun ville have, og så siger han bare i en bisætning, at hun skulle måske også lige huske, at hun havde kørt den ind i en bus. Hans pointe var bare, at så var den jo ikke så meget værd længere.

Men reaktionerne fra nogle af frokostkollegerne var ikke lige til at forudse og førte snakken et helt andet sted hen. For hvilken bus var det? ville en gerne vide. Det er jo vigtigt at vide, om man nu kunne risikere, at en rød Berlingo kørte ind i den. Og kom nogen til skade? Nej, hun kørte fint derfra. Jamen i bussen? Nej, det var der heller ikke. Det blev helt glemt, at det egentlig var en vredeshistorie over ikke at kunne få nok for sin bil.”

Tid til kunderne

Vi er på den socialøkonomiske arbejdsplads Parkteatret i Frederikssund, og Lev Magasinet forstyrrer netop i dagens frokostpause. Lige nu sidder Mathilde, Dennis og Magnus og spiser.

Foran den gamle filmrulle-projektor studerer David, Mathilde, Dennis og Magnus både nye og historiske filmplakater.

Mathilde gør klar til dagens forestillinger i biografsalen.

”Det er godt at være her. Jeg gør rent og alt muligt,” fortæller Dennis Hoffmann Larsen mellem bidderne af sin sandwich. Han kan godt lide, at der kommer mange mennesker, så der sker noget. Hvis det bliver lidt for kedeligt at gøre rent, kører han nogle gange med ud og sætter plakater op, ordner tagrender eller hjælper med andet udendørsarbejde.

”Han er en drillerpind,” fortæller Mathilde Rehder Faurholt med et grin. Hun ligner en, der har det som en kat i solskin. Hendes faste arbejde er at holde toiletterne rene. Og det er hun stolt af. ”Det er jeg rigtig god til. Der er ingen, der kan lide beskidte toiletter. Det er derfor, at vi rengør dem,” siger hun. ”Du får meget ros,” tilføjer Cristina Taiger Öcalan, som er pædagog i den sociale del af virksomheden. Mathilde arbejder også nogle gange om aftenen. Der sælger hun billetter, kaffe og nogle gange popcorn til kunderne. ”Og

du kan slå beløb ind på kasseapparatet,” siger Cristina. ”Det kan jeg i hvert fald,” bekræfter Mathilde.

Hvad betyder det for dig at arbejde i en biograf lige midt i byen?

”Det er faktisk meget rart, fordi det er lidt historisk. Min far er kommet her, siden han var ung. Han har set film inde i salen, dengang det var med store filmruller. Og jeg har også fundet ud af, at Parkteatret er fra 1941. Og det samme er min morfar faktisk også,” siger Mathilde.

Men det er også et sted, hvor der kommer rigtig mange mennesker. Hvordan har du det med det?

”Det er det lige præcis. Så det skal man jo også ligesom kunne klare. Jeg synes, det er meget hyggeligt. Og det skal være på en måde, så de får lyst til at komme tilbage. Man skal tage tid til kunderne. Give dem lov til at komme ind ad døren. Byde dem velkommen.”

”

Man skal tage tid til kunderne. Give dem lov til at komme ind ad døren. Byde dem velkommen.

Mathilde Rehder Faurholt, ansat med løntilskud

Mathilde og Magnus foran det historiske Park Bio-skilt, som er fra 1941. Det er uden elektrisk lys på grund af mørklægningsreglerne under krigen.

Kunstneriske og sociale visioner

Som Mathilde fortæller, har Parkteatret eksisteret siden 1941. Claus Malta Nielsen og hans kone Karen overtog biografen i 2016. På det tidspunkt hed den Park Bio og var et lidt bedaget sted. Men Claus og Karen havde en klar vision:

”Vi overtog den med henblik på at drive kunstbiograf og teater. Jeg har altid elsket film og har været med til at danne en filmklub. Min kone er teaterleder, og da muligheden kom for at overtage biografen, slog vi til.

Vores ambition var fra starten, at det skulle drives som en socialøkonomisk virksomhed. Jeg er læge, tidligere socialmediciner, og har arbejdet med forskellige typer af udfordrede grupper, som havde svært ved at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi syntes derfor, at det kunne være en god ide at tilbyde skånejob til førtidspensionister i Parkteatret. Så i 2018 søgte vi og blev

godkendt som beskyttet beskæftigelse,” uddyber Claus Malta.

Fokus er på at ansætte mennesker med udviklingshandicap i den socialøkonomiske del af virksomheden. Men der kan også være autisme og opmærksomhedsforstyrrelser inde over. Desuden er der ansatte i flexjob. Den socialøkonomiske virksomhed varetager hele servicearbejdet i biografen med rengøring, vasker tøj og betjener kunder. Der er i øjeblikket otte ansatte i beskyttet beskæftigelse, dog ikke alle på fuld tid.

Særlig oplevelse

Det sociale aspekt tiltaler en bestemt gruppe af biograf- og teatergængere. At have fat i den niche giver også god mening rent markeds-mæssigt, for selv om det er en socialøkonomisk virksomhed, er det også en forretning, der skal løbe rundt.

”Vi er i et marked, hvor der også ligger en

biograf på den anden side af gaden, og der er masser af caféer i byen, så vi skal gøre noget, der skiller sig ud og bidrager med noget andet på vores måde. Vi kunne godt drive stedet med almindelige ansatte, og det ville også balancere, men vores kunder ville ikke synes, at det var den samme oplevelse,” siger Claus Malta Nielsen.

Og det ville det heller ikke være, for netop mængden af hænder gør stedet særligt. Der er bare en anden service, end hvis det er unge, der har arbejdet som fritidsjob. Det er ellers ikke fordi, at biografen skilter med de lidt særlige ansatte.

”Vi er blevet anbefalet at synliggøre over for gæsterne, at det er sådant et sted, som det er. Og vi har en gang imellem talt om, om vi skulle hænge en plakat op, så man kan se, hvem der arbejder her. Men der er aldrig nogen, der har spurgt til det, så jeg tror ikke, at behovet er der.”

Det er ikke for sjov

De smukke træpaneler i foyeren fortæller, at det er et sted med en del år på bagen. Selv om biografen er blevet moderniseret meget de senere år, blandt andet så den nu rummer en teaterscene, kan man godt forestille sig, hvordan der har været for en del år siden, da Mathildes far begyndte at komme her. Den gamle kulturinstitutions ånd lever stadig.

Der er mange store planer for fremtiden. Claus Malta fortæller, at man har gang i et projekt med nogle store fonde om en tilbygning. Det handler primært om teateret, men også om at frigøre nogle rum til den beskyttede beskæftigelse. Et nyt, rigtigt, køkken er også på vej.

Ud over at servicere film- og teatergængerne leverer Parkteatret også køkken-ydelser ud af huset. Det kan være småkager til en forretning, som deler dem ud til kunderne ved juletid. Forretningsmodellen er altid, at det netop skal være en forretning.

"Den beskyttede beskæftigelse er sin egen afdeling, som sælger sin serviceydelse til huset. Det er ikke terapi og sådan noget, det er forretning, og dem, der er her, bliver ansat, og de får løn, og vi har arbejdstøj, og vi har ferier – altså alting er rigtigt. Og vi sælger ikke vores varer billigt," slår Claus Malta fast. Selv om han af både titel og gavn er direktør for Parkteatret, er han den eneste ulønnede. Han får i stedet sin løn som enhedschef i Sundhedsstyrelsen. Men han ved godt, hvilket arbejde der er det sjoveste:

"Det er absolut sjovere at være chef for det her." Ikke mindst fordi man kan se, at arbejdspladsen gør en forskel. Tag en af vores medarbejdere. Da han startede her for nogle år siden, sad han tit og dimsede og skulle holde mange pauser. Se nu det høje niveau, hvor han går og tager imod gæster, vejleder de andre og sådan noget."

Så ved man, at man har været med til at gøre en forskel.

"Det er absolut sjovere at være chef for det her."

*Claus Malta Nielsen,
direktør i Parkteatret
– og enhedsleder i
Sundhedsstyrelsen*

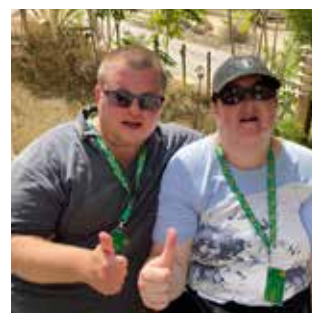
Djurslands Folkehøjskole

Alle har ret til et fedt højskoleophold

**FÅ LEDIGE PLADSER
TIL 5. JANUAR!
RING PÅ 87 52 91 20**

Nye venskaber

Studietur til Tenerife

Tid til fordybelse

Højskoleophold i 2025

Vælg selv, hvornår du vil starte dit ophold:
5. januar, 30. marts eller 10. august.

Djurslands Folkehøjskole er et fantastisk sted at møde nye mennesker, danne nye venskaber, deltage i spændende aktiviteter og få nye oplevelser. Vi er stolte af vores stærke tradition for inklusion og mangfoldighed. Vi tilbyder et bredt udvalg af fag. Vores undervisere vil støtte dig i at udforske dine interesser og udvikle dine evner inden for eksempelvis musik, kunst, håndværk, madlavning, idræts- og friluftsliv.

Studietur til Tenerife

Tag med på en tur til Tenerife i foråret 2025 og lær den største af De Kanariske Øer at kende. Vi bruger en uge på at opleve og lære om øens natur, køkken og historie. Selvfølgelig skal vi også sejle, bade og snorkle.

Ny inspiration

På højskolen får du masser af oplevelser, du kan tage med dig hjem – både fra undervisningen og i fritiden. Måske opdager du helt nye ting, du er god til og som interesserer dig. Vi har skabt et positivt miljø, hvor alle kan føle sig velkomne og værdsat.

Tid til forandring

Hvis du er på udkig efter en unik og berigende oplevelse, der vil hjælpe dig med at udfolde dit potentiale og opdage nye muligheder, så tøv ikke med at tilmelde dig Djurslands Folkehøjskole i dag! Har du brug for et sted, hvor du kan tage din STU sammen med andre? Eller har du boet nogle år på det samme bosted og har brug for lidt forandring? Så tag kontakt til os og hør mere om dine muligheder.

Drammelstrupvej 15, 8400 Ebeltoft post@djfh.dk 87 52 91 20

TEMA

AF ARNE DITLEVSEN |
FOTO: ANITA GRAVERSEN

Når systemet stresser

Selv små opgaver kan føles som store udfordringer, når du har en søn eller datter med udviklingshandicap. Så behovet for at der er et system 'rundt om', der fungerer, er stort. Det er fantastisk, hvis der ligefrem er nogle mennesker i systemet, der rækker ud til en.

Desværre er virkeligheden for mange den stik modsatte. Systemet gør hverdagen sværere for dig som pårørende i form af uendelige ansøgningsprocesser, gentagne møder og konstante krav om dokumentation. Det kan gøre det helt umuligt at være i både mentalt og fysisk – ikke mindst når du oplever myndigheder, der handler lovstridigt, og når du synes, at det eneste fokus er, at der skal spares penge.

Det er en stor byrde, som tærer på kræfterne og kan medføre søvnløshed, depression, afmagt – alt sammen tegn på, at du kan have systemstress.

Dette tema dykker ned i, hvordan systemstress påvirker mennesker med handicap, og hvad du kan gøre for at være i systemet og hjælpe din egen sag bedst muligt.

Claus stoppedede med at spise, da kommunen ville flytte ham til en anden by. Hans mor kunne ikke sove og havde ondt i maven.

Det er hårdt for mange, når myndigheder beslutter ting hen over hovedet på folk. Heldigvis kunne de ikke tvinge Claus væk. Efter en lang kamp vandt han og hans mor.

Men hun venter bare på, at kommunen kommer med et nyt angreb. For dem handler det kun om at spare penge, mener Claus' mor.

Mor har haft systemstress i 56 år

Søvnløse nætter, mavesmerter og en søn, der ikke vil spise. Det er under store personlige omkostninger for Dorte og hendes søn Claus, da kommunen vil fjerne Claus fra hans gamle bosted. Med over 50 års erfaringer med 'systemet' er det velkendte følelser for Dorte

Da Dorte Karup Andreasen erfarer, at Silkeborg Kommune vil flytte hendes søn fra Aarhus til Silkeborg, bliver hun rigtig træt. Endnu en gang kan hun se frem til en strid med kommunen. Og det bliver aldrig rutine.

"Jeg hænger I, selv om det jo er Davids kamp mod Goliath, det her system."

Dortes søn, Claus, er i dag 56 år. Så, som hun siger, har hun "været i gang med *det her* i over 50 år. Altså ved du hvad, jeg er 75 år. Og nu ser jeg, en ældre kone, og en forholdsvis ældre herre på den slags trusler. Det er virkelig trusler, når de snakker om at flytte vores børn, selv om de trives, hvor de er. Bare for at spare penge."

'*Det her*' er altså senest en påtænkt tvangsflytning af hendes søn.

Her kommer den korte version af handlingsforløbet: Claus' nye sagsbehandler var i 2019 til statusmøde på Claus' bosted i Aarhus. Det så fint ud, Claus trivedes og var velanbragt, skriver hun i sagen. Nogle få måneder senere, vi er i 2020, og Silkeborg Kommune har nu indgået et samarbejde med firmaet Brorson Consult. De er hyret til at finde besparelser i taksterne på mennesker med handicap, som Silkeborg Kommune 'betaler til'. Claus' sag bliver en af mere end 300 sager i kommunen, som Brorson Consult siger, der kan spares penge på.

Konsulentfirmaet griber fat i, at Claus er visiteret til et §107-tilbud – det vil sige et midlertidigt botilbud – selv om han har boet der i langt

Jeg har haft stress over systemet i over 50 år. Det er en kamp, jeg bliver nødt til at kæmpe, lige til jeg lukker mine øjne.

Dorte Karup Andreasen, mor

over 20 år. De kræver, at taksterne bliver genforhandlet, men bliver afvist af det private botilbud.

Brorson Consult/kommunen opsiger nu Claus' kontrakt, og man har også fundet et nyt botilbud til ham i Silkeborg Kommune. Dorte bliver indkaldt til et møde i kommunen, hvor hun får deres beslutning at vide. Dorte er dog ikke alene, for hun har fået en bisidder, der kender juraen indgående. De afviser kommunen – og så står den på klageskrivning og ubehagelige møder. I processen forsøger kommunen blandt andet at fjerne Dorte som Claus' værge for at få indsat en professionel værge. Uden overhovedet at nævne det for Dorte, der først opdager, hvad der er i gære, da hun bliver kontaktet af Familieretshuset, som undrer sig over, hvad kommunen har gang i. Endnu engang bliver kommunen afvist.

Til sidst beslutter kommunen, at Claus skal tvangsflyttes efter §129 i serviceloven.

Det indebærer så også, at sagen skal i retten, og Claus får beskikket en advokat. Dommeren afgør her, at når man har boet i et botilbud i 2½ år, så har man vundet hævde, og man kan ikke bare flyttes. Der står sagen nu – Claus bor i sit botilbud, Silkeborg Kommune har taget afgørelsen til efterretning, og Claus har fået en ny sagsbehandler efter krav fra Dorte og hendes bisidder.

Intet har ændret sig i 50 år

På sin vis er det jo endt godt. Men sådan et forløb kommer ikke uden store omkostninger. Dorte fortæller:

”Han (Claus, red.) kender jo ikke et øje i Silkeborg. Han har ikke boet der i 40 år. Nu bor han et sted, hvor han har det hele tæt på – frisør, tandlæge, læge, genbrugsbutikken hvor han arbejder, sin egen kioskmand. Det er hans liv. Han har ikke noget ønske om at flytte til Silkeborg. Og jeg kan da fortælle dig,

Dorte lader op ved at gå ture med den seks måneder gamle puddel, Palle.

at da de begyndte at rasle med sablen i Silkeborg Kommune, da gik han i spisevægring. Han tabte sig, så han var på nippet til at blive tvangsindlagt." Her skal det nævnes at Claus i forvejen er en meget tynd mand, så han kan ikke tåle sig at tabe ret mange kilo. I dag får han stadig proteindrik som næring på grund af det, der skete dengang.

Det er forfærdeligt for Dorte at se sin søn så desperat. "Det gør ondt helt ind i hjertekulen," forklarer hun. Derudover har hun også sine egne tanker at kæmpe med.

"Så snart de kom på banen med beslutningen om, at Claus skulle flytte, så kender man følelsen igen. Jeg har jo haft systemstress i 56 år." Dorte uddyber:

"Man sover ikke om natten, håret stritter, man har ondt i maven. Selv om han er en voksen mand, så er han stadigvæk mit barn. Og han skal ikke lide overlast på nogen måde, bare fordi kommunen gerne vil spare de par kroner."

Er det den samme uro, du får nu, hvor Claus er i 50'erne, som da han var fem år?

"Ja. Eller måske er det i dag endnu sværere. For dengang stod jeg fast i mine sko. Jeg gik ikke fra kommunen, før jeg havde fået min vilje. Men jeg har ikke noget med dem at gøre nu. Og det er der faktisk ingen, der har. Ikke andet end når der er statusmøder."

Det værste er dog, at kendskabet den anden vej rundt – fra systemet til Claus – er forsvindende lille.

"De aner ikke, hvem beboerne er. Det ville da være dejligt, hvis de vidste, hvad de snakkede om, men det er åbenbart for besværligt for dem."

På spørgsmålet om Claus' spisevægring gør indtryk i kommunen, siger Dorte næsten helt forbavset: "Nej, det gør det da ikke. De forholder sig ikke til andet end kroner og øre. De ser ikke mennesket. De siger, Silkeborg er hans 'hjem' kommune,

men han har jo ikke boet her de seneste 40 år. Hvis han bliver flyttet, så bliver han jo sat 100 år tilbage. Han vil ikke kunne klare det."

Venter på næste angreb

Flytningen af Claus blev ikke til noget i denne omgang. Det giver Dorte lidt ro i maven. Alarmklokkerne er dog kun sat på stand by.

"Jeg har haft stress over systemet i over 50 år. Det er en kamp, jeg bliver nødt til at kæmpe, lige til jeg lukker mine øjne. Hvis jeg ikke havde været her nu, så var Claus helt sikkert blevet flyttet. Man har det altid hængende over hovedet - hvornår kommer den næste retssag? De finder helt sikkert på noget nyt."

Hvad gør man i et system, man ikke har tillid til?

Katastrofesituation med pludselige og omfattende ændringer i hjælp og støtte - eller langvarigt pres? Resultatet kan meget vel være det samme for dig som pårørende – nemlig ingen nattesøvn, ondt i maven, ingen appetit. Karin B. Nissen kender systemet både som bruger og ekspert. Hun kan stadig blive chokeret over, hvad hun ser i de sager, hvor hun er ude som bisidder. Men hun har også et par fif i ærmet

Silkeborg Kommune ville flytte Claus mod hans vilje. Det stressede ham og hans mor meget.

Socialrådgiver Karin B. Nissen forklarer, at mange oplever stress fra systemets krav og kontrol.

Karin mener, at borgerne har brug for mere støtte og hjælp til at forstå systemet. Så kan de bedre beskytte deres rettigheder.

Tror du, at systemet eller kommunen, Silkeborg Kommune i sagen om Claus, er opmærksom på, hvad det gør ved de enkelte borgere og deres pårørende, når de handler som i sagen om den planlagte tvangsflytning af Claus?

”Det er jo barskt at sige det, men nej.”

Karin B. Nissen er privat socialrådgiver og har på tættest hold fulgt sagen om Silkeborg Kommunes forsøg på at flytte Claus ’hjem’ til Silkeborg. Hun var nemlig bisidder for Claus’ mor, Dorte, under hele sagen, som du kan læse mere om på de foregående sider.

Krig eller vedvarende pres

Karin udgav tidligere i år bogen *Systemstress*, hvor hun blandt andet beskriver, hvordan systemstress opstår, hvad det rent fysisk kan gøre ved krop og sind samt gode råd til, hvad man kan gøre for at imødegå det. Som hun ser det,

Karin B. Nissen har indgående kendskab til systemstress. Hun har både oplevet det på egen krop og mødt det som socialrådgiver og terapeut.

falder Silkeborg Kommunes ageren i sagen om Claus ind under én af to typiske kategorier, hvor risikoen for systemstress er overhængende for mange.

”En katastrofesituation som den her, hvor kommunen lige pludselig ud af det blå beslutter sig for, at nu skal han flyttes, det er ekstremt belastende.” Blandt andet fordi det er så ulogisk. Som Karin B. Nissen siger det, så findes der ikke en saglig grund til, at Claus skal flyttes. ”Derfor bliver det også en krig. Kommunen går i krig mod Claus – og dermed også hans mor – selv om de i stedet burde give ham omsorg.”

Den anden kategori, der kan føre til systemstress, er det vedvarende pres, som mange familier føler sig udsat for. Når der hele tiden skal laves opfølgning på støtte, som man har fået.

I sidste ende er det selvfølgelig individuelt, hvad der udløser systemstress. ”Men oplevelsen er nærmest aldrig, at de, myndighederne, vil undersøge, om borgeren får den hjælp, hun har brug for. Oplevelsen er, at de vil undersøge, om de kan skrue ned for den

Hvad er stress?

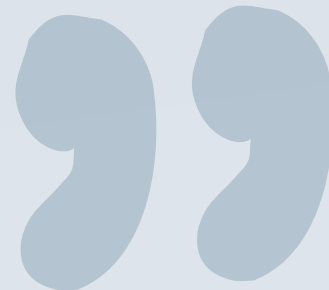
Stress er en tilstand karakteriseret ved anspændthed og ulyst hos den enkelte. Stress er en reaktion på ydre fysisk eller psykisk belastning og er altså ikke en sygdom. Omfanget af stress-reaktionen afhænger af, i hvor høj grad belastningen opfattes som truende sammenholdt med de ressourcer, man oplever at have til rådighed til at tackle situationen. Stress opstår derfor typisk, når du står overfor større udfordringer i arbejdslivet eller privatlivet. Der skelnes mellem kortvarig og langvarig stress. Kortvarig stress er ikke skadeligt, men stress over en længere periode kan gøre dig alvorligt syg.

(Kilde: sundhed.dk)

Stress er ikke en officiel diagnose – og systemstress så naturligvis heller ikke. Men det er en belastningsreaktion på linje med andre forme for stress. Og ifølge Karin B. Nissen er den ved at slå igennem:

”Jeg begynder at se flere og flere erklæringer fra læger, hvor de skriver, at sagsbehandlingen har udløst en belastningsreaktion.”

hjælp, borgeren får. Når den der store upersonlige instans henvender sig, er det aldrig af omsorg for borgeren,” forklarer Karin B. Nissen.

Du er ikke – og må ikke være – alene

Dortes stress-reaktioner på det spil om sin søns fremtid, som hun skulle gennemleve, var ikke til at tage fejl af. Med Karin på sidelinjen var hun dog godt hjulpet.

”Jeg talte en del med hende om de reaktioner, hun havde, at de var helt almindelige. Og at de var helt forståelige. Hun var under stort pres, og der var jo ingen garanti for, at vi ville vinde sagen. Men vi var simpelthen nødt til at kæmpe med næb og kløer for hele tiden at få forklaret, hvorfor Claus ikke skulle flytte.”

Karin arbejder også med psykoterapi og har derigennem haft mulighed for at hjælpe Dorte, ud over at skrive klager og være bisidder. Helt generelt ser hun dog et stort behov for mere psykologisk bistand til systemets ofre. ”Der mangler simpelthen et sted, hvor folk kan gå hen og snakke om, hvad det er, de er udsat for, og hvorfor de reagerer på det, som de gør, og hvorfor de får det så dårligt af det her.”

Karin kender til systemstress på egen krop, for hun har selv som pårørende været ramt af det, når hun har været i clinch med myndighederne i forhold til blandt andre sin egen søns udfordringer.

”Jeg kan huske, at jeg følte mig meget alene. Og dengang tænkte jeg, at det ikke kunne passe, at andre var lige så plaget af kontakten med det offentlige.” I en konkret sag er hendes råd derfor også, at man altid har en bisidder med. For ensomheden i en belastende konfrontation med myndighederne kan være ødelæggende.

Derudover er hun helt generelt glad for, at en bevægelse som #enmillionstemmer har været med til at sætte fokus på problemet. Det betyder noget for ens modstandskraft, når man ser, at man ikke er alene.

Forstå systemet

Et andet element i at håndtere stress er at kende systemet.

”Det betyder rigtig meget at forstå systemets sprog, kende dets tankegang. Jeg kan tydeligt høre og mærke det til møderne, jeg deltager i, når folk har knækket koden, når de har forstået, hvordan det er, systemet fungerer. Så holder de op med at lægge den der almindelige dagligdags logik ned over det.”

Indsigt er så ingen garanti for, at der bliver truffet andre og bedre afgørelser. Men er alligevel centralt, hvis man vil gøre sig håb om at stå op for sine rettigheder. Som Karin B. Nissen skriver i *Systemstress*, så kræver *det stor specialviden og overblik at navigere i sin sag. Og det kræver en bred viden at begå sig i det offentlige system.*

Jeg kan huske, at jeg følte mig meget alene. Og dengang tænkte jeg, at det ikke kunne passe, at andre var lige så plaget af kontakten med det offentlige.

Karin B. Nissen, mor og privat praktiserende socialrådgiver og terapeut

Den store klinge

En analyse fra Institut for Menneskerettigheder viser, at Ankestyrelsen i perioden 2014-2022 i 25.089 sager på handicapområdet har fundet fejl, der var så væsentlige, at Ankestyrelsen har omgjort sagerne.

De utallige 'system-fejl' gør, at tilliden til systemet mange steder er ikke eksisterende. Det er gødning for systemstress.

”At få genoprettet den tillid kræver et langt mere forstående og tilgængeligt system, der følger FN's konventioner om handicaprettigheder og prioriterer borgerens behov over økonomiske målsætninger,” siger Karin B. Nissen.

Om Karin B. Nissen

Karin B. Nissen har selv arbejdet som socialrådgiver i det offentlige i mange år. Hun er desuden uddannet cand.soc. i socialt arbejde og har været ansat som underviser på socialrådgiveruddannelsen. Nu arbejder hun som privatpraktiserende socialrådgiver og har en klinik for psykoterapi. Karin er selv forælder til en bruger af systemet, og kender det derfor fra flere sider.

I 2024 udgav hun bogen *Systemstress*, der er udkommet på Wadskjær Forlag.

Hvor stort er problemet?

Der er lavet en række undersøgelser, som dokumenterer et enormt pres med deraf følgende stress hos mange forældre. Og det er tilsyneladende ikke noget, der har rykket sig i en gunstig retning i løbet af de seneste ti år.

80 procent af forældrene stresses af samarbejdet med kommunen. Det viser For Lige Vilkårers levevilkårsundersøgelse fra 2022.

75 procent af forældrene har fået psykiske symptomer som stress, angst og depression som følge af deres kontakt med det offentlige. Det viser Autismeforeningens undersøgelse fra 2015.

74 procent siger, at de i meget høj eller høj grad oplever frygt og nervøsitet, når de modtager digital post fra kommunen. De frygter, at den hjælp, de har, vil blive reduceret eller taget fra dem – eller at de slet ikke får den hjælp, de har brug for. Det viser en undersøgelse fra Muskelsvindfonden i 2023.

6

GODE RÅD

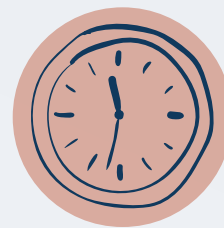
til at få styr på din sagsbehandling

Kilde: Systemstress af Karin B. Nissen

1. Gå aldrig til møde med det offentlige alene, hav altid en bisidder med

Og her er den søde nabo ikke altid nok. Sagsbehandlingen er så kompliceret nu, så man ofte har brug for en med særlig viden om systemet, lovgivningen, praksis eller et særligt tema, man står med.

2. Sørg for at få sagsbehandlingen afgrænset

For det, man bliver stresset af, er at gå og tænke på sin sag hele tiden. Brug for eksempel et bestemt tidspunkt på dagen, hvor du arbejder med din sag. Det er der, man må åbne e-boks, søge oplysninger, sende svar.

3. Lav en huskeseddel inden møder og telefonsamtaler

Det kan være svært at huske, hvad du vil sige, og måske er du også nervøs. Her kan huskesedlen være et simpelt hjælpemiddel.

4. Spørg hvis der er noget, du ikke forstår

Der kan ofte være tale om komplicerede sager og svært tilgængeligt lovstof. Så spørg, indtil du forstår det.

5. Få det på skrift

Få tilsendt referater fra møder eller notater fra telefonsamtaler. Så ved du, hvad der er aftalt. De kan også bruges til at genopfriske din hukommelse før efterfølgende møder.

6. Undgå unødvendige mails og opringninger til sagsbehandleren

Har du mange spørgsmål til sagsbehandleren, så prøv at samle dem i én mail, som du sender en gang om ugen eller lignende. Det kan spare tid, hvis sagsbehandleren ikke skal vende tilbage til den samme sag for tit.

Annette er mor til Frederik. Han er meget handicappet. Nu har hun skrevet en bog om livet med Frederik.

Det er vigtigt, at barnet med handicap og forældrene en gang imellem får fri fra hinanden. Det skriver Annette. For det kan være hårdt at være sammen hele tiden.

Frederik flyttede på bosted, da han var ti år. Det var en svær beslutning. Men måske den bedste, Annette har taget.

"Forældre trænger simpelthen til frikvarterer. For de skal holde til hele distancen. Det slutter ikke om et år. Det varer hele livet."

Søg hjælp – i tide

*Kan det være nødvendigt at sende sit barn hjemmefra, for at man kan overleve som gode forældre? Ja! Selv om det kan kræve næsten helt umulige beslutninger, så kan aflastning og pusterum være helt afgørende for, at man kan overleve som familie. Det er et af kernebudskaberne i psykolog og mor, Annette Due Madsens nye bog **Uden manual***

AF ARNE DITLEVSEN |
FOTO: NIELS HOUGAARD

For 31 år siden blev Annette Due Madsen og hendes mand Jørgen kaldt ind til møde om deres søn Frederik med hans skoleinspektør. De vidste ikke på forhånd, hvad mødet drejede sig om. Men der var kaffe og boller på bordet, så de følte sig velkomne.

Kort efter at de havde sat sig, kom inspektøren frem med sit egentlige ærinde. Han sagde: "I er jo meget mere trætte, end I selv ved." Og så tilføjede han: "Desuden har I også to andre børn, og de har kun én barndom." Afslutningsvist fortalte inspektøren, at der var blevet en plads ledig i den boinstitution, der lå ved siden af Frederiks skole. "Den synes jeg, at I skal tage imod."

I sin nye bog *Uden manual* fortæller Annette, hvordan tiden på det nærmeste stod stille på kontoret, efter skoleinspektøren havde fortalt, hvorfor han havde bedt dem komme. "Det var en smertefuld opfordring... for det er noget af det allersværeste at sende sit barn hjemmefra. Hvornår er man parat til det? Det har aldrig stået i vores forældremanual," skriver Annette.

"Der blev vi dybt berørt," husker Annette, der i dag er 69 år. Man kan roligt konstatere, at det var et udfordret forældrepar, der forlod inspektørens kontor. Men det endte med, at de takkede ja til den ledige plads. Det er måske den

sværeste beslutning, Annette og Jørgen nogensinde har taget som forældre.

Ikke længe efter flyttede Frederik hjemmefra, ti år gammel. Men Annette er den gamle skoleinspektør evigt taknemmelig for, at han så, hvordan de havde det. Og havde modet til at udfordre dem til at se deres og Frederiks livssituation i øjnene.

Det slutter ikke om et år

Frederik har omfattende udviklingshæmning. Han har ikke noget sprog og kan indimellem handle voldsomt. Han kan være svær at gennemskue, selv for hans nærmeste familie. Som lille krævede han mandsopdækning i døgndrift. Og det havde Annette og Jørgen stort set gjort i over ni år, da skoleinspektøren inviterede dem til møde. De var meget slidte.

Netop livskvalitet for forældre til børn med handicap, herunder ikke mindst mulighed for aflastning, pusterum i hverdagen – det er et af kardinalpunkterne i *Uden manual*.

"Forældre trænger simpelthen til frikvarterer. For de skal holde til hele distancen. Det slutter ikke om et år. Det varer hele livet. Og derfor ser jeg mange slidte forældre," siger Annette Due Madsen. Omvendt har børnene med handicap måske også behov for frikvarter: "Vores handicappede børn kan jo også trænge til at blive aflastet fra deres trætte forældre." Med et citat fra

Om Annette Due Madsen

Annette Due Madsen (69) er uddannet lærer, psykolog og familietераpeut. Hun er gift med Jørgen, der er overlæge og psykiater. De bor i Bagsværd og er forældre til Mattias, Frederik og Caroline.

Annette var i 2004 stifter af Center for Familieudvikling og var i mere end 12 år direktør for centeret.

I dag arbejder hun som chefkonsulent samme sted og er en flittig foredragsholder. Annette og Jørgen har i 25 år svaret på læsernes spørgsmål i brevkassen "Spørg om livet" i Kristeligt Dagblad.

bogen: Det er ikke en luksus at tage vare på sig selv – det er en nødvendighed.

Hele ideen med *Uden manual* er at inspirere ikke mindst forældre til et barn med handicap til at tænke over, hvad de kan gøre for at få et værdigt og godt liv for dem selv og deres barn.

"Jeg håber, at andre kan putte deres egne fortællinger ind i det, jeg skriver. Så de kan møde sig selv, kan man sige. Og få forståelse for sig selv," siger Annette. Hun ser også gerne, at venner, familie og fagprofessionelle læser med, så de får øjnene op for det kæmpe arbejde og de mange processer, som familier med et handicappet barn skal igennem. Og måske bliver i stand til at hjælpe bedre.

Ud over at trække på egne erfaringer som mor, har Annette Due Madsen i årevis som psykolog professionelt arbejdet med netop forældre til sårbare børn og unge. Det gør hun i form af terapi-samtaler. Og så holder hun foredrag landet rundt om livet med et barn med udviklingshandicap. Det har hun ofte gjort i Lev-sammenhænge. Et meget populært emne er "Når jeg ikke er her mere". Det er noget af det, der ofte fylder rigtig meget for forældre til et barn med udviklingshandicap: Hvad skal der ske med min søn eller datter, når jeg ikke kan beskytte det mere?

At yde hjælp – og søge hjælp – i tide er uendelig vigtigt. Men kan være så svært:

"Jeg kunne godt tænke mig, at det blev anderledes, så folk søgte hjælp i tide. For det er svært. Det er meget, meget nemmere at være dem, der

"Når han er glad, så bliver jeg simpelthen så glad."

Annette Due Madsen
om livsglæde med
sønnen Frederik.

hjælper, synes jeg, end at være dem, der skal bede om hjælp. Det har været en proces for os at erkende, at hvis der skulle blive tid til vores andre børn, og vi skulle lave andre ting i det her liv, så måtte vi have noget hjælp. Så det var på en måde nøden, der tvang."

Livsglæde med nyt ansigt

I sin bog sætter Annette ord på mange voldsomme og sårbare følelser, man har som forælder til et barn med særlige behov. Her kan sorg fylde ganske meget.

"Man lærer noget om, hvad mennesker i sorg trænger til. På egen krop, så at sige. Men også i forhold til sin partner. Sorg kan fylde meget. Nogle går hver til sit, fordi belastningen bliver for voldsom. Men man kan også få en dybere relation til sin partner, når man sammen har været 'helt derude'."

Frederiks betydning for familien har været stor. I afsnittet "Livsglimt" skriver Annette: "Frederik har lært os rigtig meget om livet. Han har ført os hen til steder i vores sind, som vi aldrig ville have gæstet frivilligt."

Men han giver også livsglæde. "Man bliver glad for meget små ting. Frederik havde fødselsdag for nogle dage siden. Vi tog ham med op til hans storebror og hans familie. Og der fik han kakao, og han var glad. Det er lykke, for når han er glad, så bliver jeg simpelthen så glad. Eller når han *ikke* slår sig selv, så bliver jeg glad. Eller hvis der er et lille bitte udviklingstrin, så bliver man glad. Og modsat kan jeg jo også blive rigtig, rigtig ked af det, når han har det dårligt," fortæller Annette.

Omdrejningspunktet Frederik

Frederik har en storebror og en lillesøster. Som deres mor er de også blevet psykologer. Deres far, Jørgen, er psykiater, så det er en familie, hvor relationer og refleksioner fylder meget. Og selv om han måske ikke har været bevidst om det, så har Frederik på mange måder været - og er - et omdrejningspunkt.

"Vores børn har jo set os rigtig kede af det. Og de har set, at vi har skullet kæmpe. Så vores samtaler med dem har jo gjort, at vi var nødt til at snakke om alvorlige ting. Det er hårdt, men det giver jo også et fællesskab.

Hvis der er noget, jeg er taknemmelig for i dag, så er det, at de har fået Frederik integreret i deres liv. De besøger ham uden os, sammen med deres børn. Og vores børnebørn, de fiser rundt mellem alle de der mennesker, der er anderledes og tager det meget naturligt. Det er vi dybt taknemmelige for. For det er heller ikke en selvfølge, at søskende på en måde får den handicappede integreret i deres liv."

Bogreceptionen

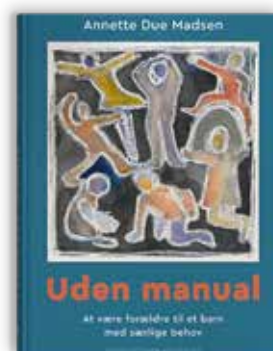
I september var der reception for udgivelsen af Uden manual. Det foregik i Center for Familieudvikling, som ligger på Strøget

i København. Og der var blandt andet inviteret mange af dem, der på forskellig vis har krydset Frederiks - og hans forældres - liv.

En af dem var skoleinspektøren fra Frederiks gamle skole, som i 1992 havde inviteret Annette og Jørgen på kaffe og boller. For få år siden havde Annette netop kontaktet inspektøren blandt andet for at sige ham tak for, at han i sin tid havde set dem.

"I familien har vi tit talt om, hvor vigtigt det netop var, at han både så os, da vi havde allermest brug for det, og at han havde modet til at invitere os og give os et helt konkret råd. Han gav os på en måde tilladelse til at tænke på dét, som vi næsten ikke selv kunne overskue at tænke på, nemlig at Frederik måske ikke skulle bo hjemme hele tiden."

Den nu over 80-årige tidligere inspektør kunne endda rigtig godt huske den samtale, selvom det er så mange år siden. Det var derfor også en stor glæde, at han kom ind til receptionen. Der blev snakket og takket, og han gik derfra med den nye bog under armen.

Uden manual
Af Annette Due Madsen
Kristeligt Dagblads Forlag

Anni blev på et møde i Lev igen valgt som formand.

På mødet blev der også talt om politik. Hvordan bliver handicapområdet bedre?

Her sagde Jette fra ULF, at det er vigtigt, at man lytter til dem, det handler om.

Nederst tv.: Helena Madeleine Holther Olesen, søster til Marius, som har Downs syndrom, gav repræsentantskabet en sjov, tankevækkende og rørende start søndag morgen. I midten den nyvalgte hovedbestyrelse. Midtfor th. formand Anni Sørensen, der blev valgt til fire år mere på posten.

REPRÆSENTANTSKABSMØDE 2024

"Vi er så mange, der kæmper sammen - og nu fortsætter vi med fornyet energi"

Formandsvalg, "dødens gab" og en influencer, der gav gamle forældre tårer i øjnene. Levs repræsentantskabsmøde kom vidt omkring

AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: LEV

Omkring 130 personer var den første weekend i november samlet til repræsentantskabsmøde i Lev på Hotel Storebælt Sinatur i Nyborg. Det blev en engagerende og debatlysten begivenhed, hvor der var mulighed for at se fremad for en forening, der allerede er i stor udvikling.

Anni Sørensen blev genvalgt som formand ved fredsvalg for de næste fire år. I sin takketale sagde hun blandt andet:

"Det er både hårdt og frustrerende, at vi skal kæmpe så hårdt for bedre vilkår for mennesker med udviklingshandicap og vi pårørende. Men samtidig giver det energi og optimisme, at vi er Så mange, der kæmper sammen - og nu fortsætter vi med fornyet energi."

Fokus på fremtiden

Om lørdagen blev den traditionelle del klaret: Hovedbestyrelsens beretning,

præsentation af foreningens økonomi samt valg og ændringer i vedtægterne. Dagen sluttede af med starten på mødets 'debat-terende del', nemlig en paneldebat mellem Charlotte Broman Mølbæk (socialordfører og handicappolitisk ordfører for SF), Hasse Jacobsen (chef for handicap og sindslidelse i Odense Kommune), Jette Tastesen (næstformand i ULF) og Anni Sørensen. Der var desværre afbud fra Katrine Daugaard, socialordfører for Liberal Alliance.

Rammen om debatten var, at nu må vi se fremad efter de senere års negative handicappolitiske udvikling. For hvordan kommer vi videre med håbet i behold? Paneldeltagerne var langt hen ad vejen enige - og der kom mange interessante forslag og betragtninger. Her er et udpluk:

"Vi vil gerne sidde med ved bordet, når det handler om vores liv - og så skal vi have nogle løsninger, som alle kan bruge." - Jette Tastesen.

"Rammeaftalen er papir, ikke en reform. Der er reelt tale om underfinansiering med færre penge, og flere der har behov for hjælp. Hvorfor er handicapområdet røget ned ad den prioriteringsliste?" - Hasse Jacobsen.

"Færre penge, flere brugere - det er dødens gab." - Charlotte Broman Mølbæk.

"På sundhedsområdet giver man rettigheder - på vores område er det farligt med rettigheder." - Anni Sørensen.

"Der er stor viden om, hvad der virker og ikke virker på handicapområdet. Men der mangler en stærkere kobling mellem faglighed og data." - Hasse Jacobsen.

"Det er dybt frustrerende med lukketheden i lovgivningsprocessen. Det forhindrer samtaler, der kan føre til gode løsninger." - Alle.

Fra en søsters synspunkt

Søndag morgen bød Helena Madeleine Holther Olesen lørdag aften's festramte deltagere velkomne til overfladen. Helena er influencer og har TikTok og Instagram som sin arbejdsplads. Og så er hun søster til en bror med Downs syndrom. På sine sociale medier har hun fortalt om, hvordan det er at vokse op med en bror med handicap. Og det gjorde hun også her søndag morgen. Det var en engageret, rørende og også humoristisk oplevelse. Adskillige fik tårer i øjnene, for virkeligheden fra en søskendes synspunkt gik lige i hjertet.

Med Helenas ord i baghovedet gik deltagere bagefter ud i workshops, hvor de skulle arbejde med at udvikle frivilligheden, aktiviteter og interessepolitiske områder i Lev.

Et vildt år i handicappolitikken

2024 blev et vildt år i dansk social- og handicappolitik. Et år, hvor regeringen og KL tog en række problematiske initiativer med det helt centrale formål at nedbringe udgifterne til hjælp til mennesker med handicap

Sidste år, i 2023, blev i november afrundet med skandalen om behandlingen af mennesker med udviklingshandicap i to botilbud. TV2's Operation X afslørede med brug af skjulte optagelser, hvordan meget sårbare mennesker blev udsat for systematiske omsorgssvigt, overgreb, ulovlig magtanvendelse – og faglig ligegyldighed.

Forargelsen var bred og sympatien stor – både blandt politikere på Christiansborg og i medierne. *'Et samfund skal kendes på, hvordan det behandler sine svageste'* var melodien hele vejen rundt. Det var den også, da Lev i december overrakte daværende socialminister, Pernille Rosenkrantz-Theil, 192 vidnesbyrd og 5.839 underskrifter, der bevidnede, at rædslerne i Operation X ikke er enestående – og at der er behov for, at regeringen tager ansvar og retter op på forholdene.

Det var bagtæppet, da SVM-regeringen i foråret tog sit første reelle handicappolitiske initiativ, nemlig de historisk vidtgående ændringer af servicelovens magtanvendelsesregler.

Linjen i Pernille Rosenkrantz-Theils forslag var helt uden undtagelser, at det skulle gøres nemmere for personalet i botilbud at bruge magt over for mennesker med udviklingshandicap. Lettere

adgang til tvangsflytning, flere fysiske fastholdelser og en markant forringelse af kontrollen med brugen af magt – og ingen initiativer til den helt nødvendige forebyggelse.

Stor modstand, lille effekt

Sammen med en enig handicapbevægelse – og en meget bred vifte af andre aktører på social- og handicapområdet – bekæmpede Lev lovforslaget intensivt. Der var kampagner på sociale medier, henvendelser til politikere på Christiansborg, høringsvar og en historisk stor demonstration på Christiansborg Slotsplads.

Men effekten var desværre lille. En bred alliance af så forskellige partier som SF, Enhedslisten, Alternativet, Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti kæmpede bravt mod magtforslaget. Men alligevel valgte Det Radikale Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti at stemme sammen med regeringspartierne og vedtage den vidtgående liberalisering af adgangen til at bruge magt og indgreb.

Hvis man troede, at det så var gjort med det, tog man desværre grueligt fejl. Efter et rodet og usikkert forløb, hvor socialministeren (uden held)

Trods megen snak om at være 'sammen om handicap' havde SVM-regeringen med rammeaftalen entydigt valgt at overdrage taktstokken og vetoretten i dansk handicappolitik til kommunernes interesseorganisation, KL.

*Thomas Gruber,
politisk konsulent i Lev*

forsøgte at presse handicapbevægelsen til at bakke op, lykkedes det således regeringen i maj at indgå en såkaldt handicappolitisk rammeaftale.

Ændringen af magt-reglerne var et del-element i denne aftale, men aftalen indeholdt desuden en bred vifte af andre initiativer på handicapområdet.

En mindre del af disse initiativer var – i hvert fald på overskriftsniveau – positive og fremadrettede. Men rammeaftalens samlede indhold var domineret af en klar ambition om at gennemføre omfattende besparelser på hjælpen til mennesker med handicap: Forringede rettigheder, mindre retssikkerhed og svagere beskyttelse.

Historisk lavpunkt

Trods megen snak om at være 'sammen om handicap' havde SVM-regeringen med rammeaftalen entydigt valgt at overdrage taktstokken og vetoretten i dansk handicappolitik til kommunernes interesseorganisation, KL.

Derfor fremstår forløbet omkring den handicappolitiske rammeaftale også som et nyt lavpunkt i samarbejdet mellem regeringen og handicapbevægelsen. Rosenkrantz-Theils "Sammen om handicap" lød flot og involverende. Men det er svært ikke at blive efterladt med det indtryk, at der i lige så høj grad var tale om et taktisk træk. En mistanke som jeg naturligvis håber, at den nye socialminister vil gøre til skamme i det videre forløb med "Sammen om handicap".

Bortset fra ændringen af magtreglerne har vi endnu ikke set særligt meget til det helt konkrete indhold i rammeaftalens mange initiativer. På et enkelt område er regeringen dog tilsyneladende ret langt, nemlig i forhold til endnu en planlagt for-

ringelse af retssikkerheden og beskyttelsen af mennesker med handicap.

Det skal ske via en markant forringelse af Socialtilsynet, som blandt andet foretager tilsyn med samtlige botilbud, børn- og unge-tilbud, plejefamilier mv. Motivet for forringelserne er såkaldt 'afbureaukratisering', og ifølge de oplysninger, som vi indtil videre har fået, ønsker regeringen at barbere hele 30% af tilsynet. Blandt andet ved at de fleste tilbud kun skal have tilsyn hvert tredje år og ved at slække markant på den standard, som tilbuddene skal leve op til. En rundbarbering som med stor sikkerhed vil føre til en endnu svagere beskyttelse af sårbare mennesker med handicap i botilbud.

Jeg har i mere end to årtier beskæftiget mig indgående med handicappolitik i Danmark. Det har budt på mange udfordringer og svære politiske kampe. Alligevel forekommer 2024 at være i en liga for sig. En slags bundrekord, hvor regeringen og et flertal i Folketinget har brudt med en række principper, som har været gældende på handicapområdet de seneste 30-40 år. Det gælder både på det indholdsmæssige i forhold til retningen i de ændrede magt-regler og forringelsen af socialtilsynet. Men i høj grad også i forhold til dialog, åbenhed og samarbejde med os i handicapbevægelsen. Den slags giver skår i tilliden. Jeg håber, at regeringen er klar over, at det er den, som har ansvaret for at bremse dehumaniseringen og rette op igen.

Sidste år viste TV2, at beboere i botilbud blev udsat for magt og andre overgreb.

Folketinget har i år vedtaget en ny lov. Den gør, at det bliver nemmere at bruge magt.

Helt galt, mener Levs konsulent. Han har aldrig set lignende angreb på mennesker med handicaps vilkår og rettigheder.

Levs bisidderordning

INGEN SKAL STÅ ALENE, NÅR DET ER SVÆRT

Som medlem af Lev kan du få en frivillig bisidder med til dit møde med kommune, botilbud eller dagtilbud.

Bisidderen er en støtte, der kan hjælpe med at skabe ro og overblik i mødet med det offentlige. Et møde som kan være overvældende og svært at navigere i med komplekse sagsforløb og beslutninger.

Levs bisiddere hjælper dig med at forberede mødet, de deltager under mødet, og bagefter afrunder I mødet sammen. Herefter afslutter I kontakten, men du er altid velkommen til at kontakte Lev igen, hvis du får brug for en bisidder en anden gang.

Levs bisiddere arbejder frivilligt, og de er klædt grundigt på til at hjælpe dig, så det bliver et godt møde. De er ikke konfliktmæglere eller partsrepræsentanter, men de er det ekstra sæt ører, der hjælper med at holde styr på, hvad der skal siges, og hvad der bliver sagt.

Har du brug for en bisidder?

Så udfyld formularen på lev.dk.

Har du lyst til selv at blive bisidder?

Som frivillig i Levs bisidderkorps bliver du en del af et stærkt fællesskab, hvor alle arbejder for at skabe bedre vilkår for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende.

Før du bliver sendt ud som bisidder, skal du gennemgå et grundkursus, hvor du bliver klædt på til rollen som bisidder. Du har også mulighed for at få sparring undervejs i en sag.

Er du interesseret i at høre mere om rollen som bisidder hos Lev så kontakt Katrine Svendsen på ks@lev.dk eller 9215 8254.

Kære

Vi ønsker dig en glædelig og lys tid fyldt med varme og hygge.

Vi håber, at alle dine ønsker går i opfyldelse, og at det nye år bringer dig alt det gode, du drømmer om.

Glædelig jul og godt nytår fra alle os i Lev!

Lev
Emilie Jørgensen 2024

INGEN MÅ EFTERLADES UDE I KULDEN

*Julen handler om at give til dem, der har mest brug for det.
For kun 25 kr. kan du være med til at give et smukt julekort til
et menneske med udviklingshandicap og ønske en glædelig jul.*

*Hvis du selv ønsker et julekort, sender vi gerne et til dig
– helt gratis.*

Vil du være med? Læs mere på lev.dk.

Glædelig jul fra alle os i Lev!

SPØRGS-
MÅL

SVAR

AF CECILIE DAMGAARD STAUR OG
SONJA PELLE NIELSEN, LEVS RÅDGIVNING

Hvor lang tid må kommunen bruge på at behandle en hjemvist sag?

Kære Rådgivning

Som værge for min datter har jeg klaget over kommunens afslag på merudgifter. Ankestyrelsen har behandlet sagen og hjemvist den, så nu skal kommunen behandle sagen igen. Vi har dog intet hørt fra kommunen – hvor lang tid må de bruge på at træffe en ny afgørelse?

Med venlig hilsen
Klaus

Kære Klaus

Der kan være mange årsager til, at Ankestyrelsen hjemviser en sag – det kan være, at sagen ikke er tilstrækkelig oplyst, at kommunen ikke har foretaget en konkret og individuel vurdering, og/eller at de ikke har begrundet deres afgørelse tilstrækkeligt.

Ankestyrelsen giver ofte kommunen en meget konkret anvisning på, hvad de skal gøre, når de genbehandler sagen. Dette skal de gøre indenfor den fastsatte sagsbehandlingsfrist. Dette fremgår af retssikkerhedslovens § 3a:

"Fristerne efter § 3, stk. 2, gælder også ved kommunalbestyrelsens behandling af

"Kommunen skal behandle ansøgninger om hjælp så hurtigt som muligt. Dermed skal kommunen ikke nødvendigvis bruge så meget tid, som de har fastsat i sagsbehandlingsfristerne."

afgørelser efter lov om social service, som er hjemvist af Ankestyrelsen. Fristerne regnes fra modtagelsen af Ankestyrelsens afgørelse."

Datoen tæller fra kommunen har modtaget hjemvisningen – og den skal de så behandle indenfor deres fastsatte sagsbehandlingsfrist på området. Sagsbehandlingsfristerne skal man kunne finde på kommunens hjemmeside.

Levs medlemsrådgivning gør ofte opmærksom på *hurtighedsprincippet* i disse sager. Det fremgår nemlig også af retssikkerhedslovens § 3, at kommunen skal behandle ansøgninger om hjælp så hurtigt som muligt. Dermed skal kommunen ikke nødvendigvis bruge så meget tid, som de har fastsat i sagsbehandlingsfristerne – især ikke hvis det er en sag, der er oplyst i et vist omfang, men afventer nogle specifikke oplysninger. Det er altid en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag.

Hvis kommunen ikke reagerer, og tidsfristen nærmer sig, så må du rykke sagsbehandleren for et svar. Hvis dette ikke fører til noget, så kan du gå videre til afdelingslederen, borgerrådgiver eller i sidste ende borgmesteren. Hvis kommunen ikke efterlever Ankestyrelsens anvisning om at behandle sagen igen, kan man henvende sig til Ankestyrelsen.

Med venlig hilsen
Cecilie

Samtykke til lægebehandling fra pårørende eller værge

Kære Rådgivning

Min søster er en ældre dame, som er udviklingshandicappet. Jeg er hendes eneste familie, der er tilbage. Med alderen kommer skavanker, så hun har mere og mere brug for, at personalet tager hende til læge. Men min søster kan ikke samtykke til lægens behandlinger, og hendes praktiserende læge har efterspurgt et generelt samtykke fra mig, også selvom hun ikke modsætter sig behandling. Hvad er det? Og hvad betyder det?

Med venlig hilsen
Lillesøster

Kære Lillesøster

Patientens ret til selv at bestemme er et grundlæggende princip i sundhedsloven. Indledning eller fortsættelse af en behandling forudsætter, at patienten har givet informeret samtykke baseret på information om behandlingen. Dog kan der være patienter med udviklingshandicap, som ikke kan forstå informationen og dermed ikke er i stand til at give et informeret samtykke – de er inhabile. Her vil lægen søge at indhente et stedfortrædende samtykke hos de nærmeste pårørende eller en eventuel personlig værge.

Et generelt informeret samtykke kan indhentes forud for be-

stemte mindre behandlinger og undersøgelser af varigt inhabile og kan gælde op til et år. Det generelle informerede samtykke giver mulighed for, at lægen kan udføre mindre behandlinger, når behovet opstår, og ikke behøver at afvente et samtykke fra en pårørende eller værge. Mindre behandlinger kan være simpel sårpleje og almindelig lægeundersøgelse.

Samtykket er opdelt i to kategorier, som det gives ud fra: en grundpakke (liste a), hvor der indhentes et samtykke til alle undersøgelser og behandlinger anført på listen. Dette kan suppleres med en tilvalgsliste (liste b), hvor der samtykkes til behandlinger relevante for den enkelte patient. Disse samtykker skal gives overfor hver enkelt behandler – det vil sige et til lægen, et til botilbuddet, et til den kommunale sygepleje osv.

I situationer med behov for behandling med kendt og reel risiko for alvorlige bivirkninger, kirurgiske indgreb eller anden indgribende behandling for alvorlige sygdomme, hvor der er behov for, at behandlingen drøftes løbende, kan det generelle informerede samtykke ikke anvendes. Her skal løbende indhentes konkret informeret samtykke.

Du kan læse mere om grundpakken, tilvalgslisten og patientens samtykke på sundhedsområdet hos Styrelsen for Patientsikkerhed på stps.dk.

Med venlig hilsen
Sonja

Hjælp til selvhjælp

Levs rådgivning får mange spørgsmål om de samme emner. Måske kan du finde svar på dine spørgsmål her på lev.dk.

”Patientens ret til selv at bestemme er et grundlæggende princip i sundhedsloven.”

Kridt danseskoene – nu er der nytårsbal

Kom med til et brag af en nytårsfest for voksne med udviklingshandicap (+ pårørende, hjælpere og personale), når Lev Nordjylland fredag den 31. januar 2025 kl. 17 åbner dørene til årets fest på Skansen i Nørresundby. Du får en lækker festmenu, mulighed for at spille med i det amerikanske lotteri (med superlækre præmier) -

og så spiller Peter Olsen Band og DJ Malinda op til dans. Læs mere og tilmeld dig på nordjylland.lev.dk.

NORDJYLLAND

Frivilligkoordinator i Lev Horsens

Ved hjælp af fondsmidler har Lev Horsens ansat Line Frølund Wolff som frivilligkoordinator.

Målet er at lave en frivilligorganisation, hvor der er aktiviteter, en-til-en besøgsvenner til personer med et udviklingshandicap samt til at skabe grupper til sociale arrangementer og friluftsture mm. For at fastholde de frivillige skal der være fast sparring og mulighed for fællesskab mellem de frivillige.

Line har stor erfaring med frivilligt arbejde og er selv meget aktiv som frivillig. Om at komme i gang med sit nye arbejde som koordinator siger hun: "Vi skal starte med at definere frivilligrollerne, så "Hr. og Fru Hansen" kan se sig selv i dem, når de læser vores opslag. Det skal være tydeligt, hvad opgaven indebærer – og ikke mindst at ordene i opslaget rammer nogle følelser hos læseren."

Lev Horsens og Line glæder sig til at komme i gang med opgaven. Hvis du er nysgerrig eller har gode input, er du velkommen til at kontakte Line på frivillig.horsens@lev.dk.

HORSENS

Årets fest

Du får ikke bedre tilbud på en fest med musik og dans! Fede Finn og Funny Boyz står for musikken. Og så er resten op til dig!

Du får én sandwich og én sodavand ved ankomsten, det er inkluderet i prisen. DJ Sommer spiller, inden Fede Finn & Funny Boyz går på scenen.

Lev og Sind i Odsherred, Kalundborg og Holbæk afholder i fællesskab festen, der finder sted den 24. januar 2025 kl. 12.00-16.00 i Vallekilde-Hørve Kultur- & Idrætscenter i Hørve.

Læs mere samt bestilling af billetter på lev.dk/lev-livet/aktiviteter.

HØRVE

KERTEMINDE

RUNDT I LANDET

Ensomhed i fokus på mini-folkemøde i Kerteminde

Lev Kerteminde er medinitiativtager til et helt nyt folkemøde, som skal afholdes den 23. januar 2025 i Troelskærsalen i Munkebo. Overskriften for folkemødet er bekæmpelse af ensomhed, så det emne bliver berørt på mange forskellige måder.

Lev-kredsformand Lone Kiilerich sidder i styregruppen. Og hele arrangementet er stadig under forberedelse, men der bliver tale om forskellige oplæg og en masse stande, hvor blandt andet Lev får en plads. Her bliver der mulighed for at snakke med og spørge ind til blandt andet ensomhed blandt mennesker med udviklingshandicap.

Lone Kiilerich har tusind bolde i luften omkring arrangementet. Blandt andet i forhold til invitation til Dronning Mary og den lokale borgmester. Hun lover, at der også bliver fest og ballade og noget godt at spise.

Pårørendeguiden

- et tilbud til dig, der har livet med udviklingshandicap tæt på

- *Er du ny forælder til et barn med udviklingshandicap – og tårner spørgsmålene sig op?*
- *Er du forælder til en ung med udviklingshandicap og skal finde ud af, hvad I skal gøre i forhold til uddannelse og at flytte hjemmefra?*

Eller... ja, udfordringerne er utallige som pårørende til en med udviklingshandicap. Pårørendeguiden i Lev er et gratis tilbud til dig, der står i en uafklaret eller svær situation og gerne vil sparre med en, der selv har livet med udviklingshandicap tæt på.

Her kan du få støtte og rådgivning fra andre pårørende og få vendt de udfordringer, I som familie står med. Pårørendeguiden tilbyder ikke juridisk rådgivning - her henvises til Levs telefon- og netrådgivning.

Du kan ringe til Pårørendeguiden hver tirsdag fra kl. 19.00 til 21.00. Telefonnummeret er **28 51 52 52**.

Samtalen er fortrolig, og du har mulighed for at ringe anonymt. Du behøver ikke være medlem af Lev.

PÅRØRENDE
guiden

Ring 28 51 52 52

KREDSGENERALFORSAMLINGER i LEV 2025

KREDS	DATO	TID	STED
Djursland	11. februar	kl. 18.00	Djurslands Folkehøjskole, Drammelstrupvej 15, Tirstrup, 8400 Ebeltøft
Faxe/Vordingborg/Stevns	26. februar	kl. 17.00	DGI huset, Solbakkevej 42, 4760 Vordingborg
Greve/Solrød	19. februar	kl. 18.00	Greve Borgerhus, Greveager 9, 2670 Greve
Horsens	27. februar	kl. 20.00	Oasen, Sognegårdsvej, 8700 Horsens
Kalundborg	19. februar	kl. 18.00	Aktivitetscenter Solsikken, Skibbrogade 52, 4400 Kalundborg
Kerteminde	16. februar	kl. 14.00	Ikke fastlagt - kommer
Kolding	18. februar	kl. 19.00	KUC i Kolding, Ågade 27, 6000 Kolding
Morsø	24. februar	kl. 19.00	Frivilligcenter Mors, Holgersgade 7, 7900 Nykøbing
Odder/Samsø	17. februar	kl. 18.00	Pakhuset, Banegårdsgade 5, Odder
Odense	24. februar	kl. 18.30	Café Hygli, Odense Værkstederne, Rytterkaserne 17- 19, 5000 Odense C
Randers	26. februar	kl. 18.00	Café Gaia Papaya, Lene Bredahls Gade 10, Randers C
Silkeborg	24. februar	kl. 18.30	Medborgerhuset, Bindslevs Plads, 8600 Silkeborg
Skive	25. februar	kl. 19.00	Møllegården, Møllegade 5, 7800 Skive
Tønder	24. februar	kl. 19.00	Abild Ungdomsskole, Ribelandevej 62, 6270 Tønder
Varde	3. februar	kl. 19.00	Frivillighuset, Storegade 25, Varde
Vejen	3. marts	kl. 19.00	Lille Veum, Lille Veumvej 6, Brørup
Vejle	25. februar	kl. 18.00	Foreningernes Hus, Vissingsgade 31, 7100 Vejle
Aabenraa	4. februar	kl. 19.00	Bostedet Møllemærsk, Møllemærsk 24, Aabenraa
Aarhus	18. februar	kl. 18.00	Marselisborgcentret, Evald Krogs Gade 9, 8000 Aarhus C.

Der skal afholdes kreds-generalforsamlinger minimum hvert andet år - og inden udgangen af februar.

Indkaldelse skal i henhold til vedtægterne for Levs kredse ske med meddelelse i Lev Magasinet senest 4 uger før afholdelse.

For yderligere oplysninger om de enkelte generalforsamlinger, eventuel tilmelding til spisning mv. så se Lev lokalt-siden på lev.dk.

Handi Forsikring – **god personlig service** og stærke forsikringsløsninger til mennesker med udviklingshandicap

Bo-forsikring

Hændelsesforsikring

Hvis dine ting bliver stjålet eller din lejlighed brænder, kan du få erstatning for dit indbo, såfremt du har en Handi Boforsikring.

Tag kontakt til os allerede i dag.
Ring til Handi Forsikring på **36 35 96 40** eller skriv en mail til handi@lev.dk.

Hvis du er uheldig at brække din arm eller dit ben, kan du få erstatning, hvis du har en Hændelsesforsikring. Og den dækker selvfølgelig 24 timer i døgnet.

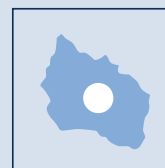
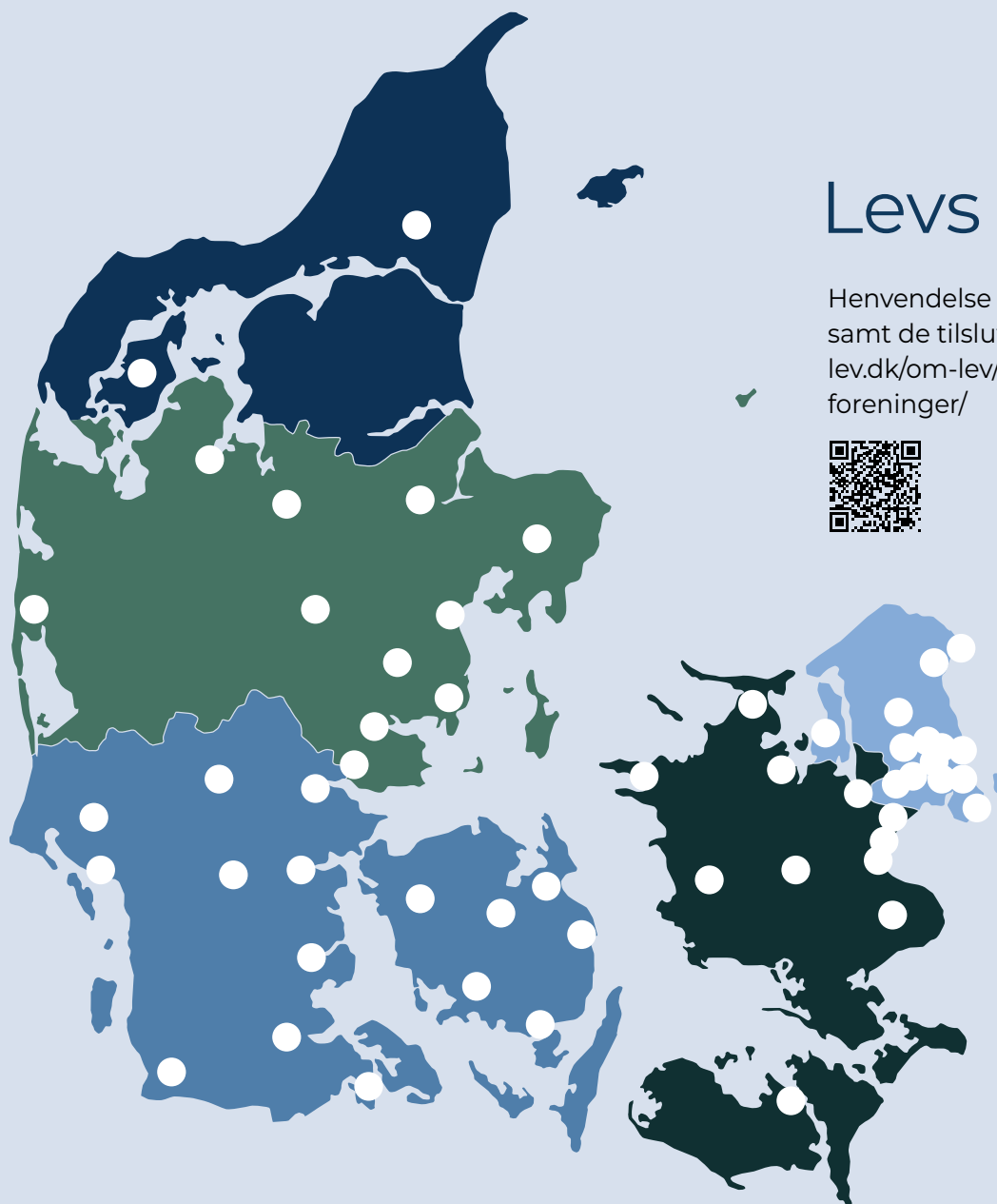
CODAN

Handi
forsikringsservice

Du kan læse om
Handi Forsikring på
www.handiforsikringsservice.dk

Levs kredse

Henvendelse til de lokale kredse
samt de tilsluttede foreninger:
lev.dk/om-lev/levs-kredse-og-foreninger/

Lev Magasinet
Nr. 6 · 2024
ISSN: 2794-2813
ISSN: 2794-2821 (online)

Udgiver

Lev
Thistedgade 10, 1. tv.
2630 Taastrup

Tlf. 3635 9696
Mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

Kontor og telefontid

Mandag til torsdag:
9.00-12.00
Fredag: Lukket

Landsformand
Anni Sørensen

Redaktion

Ansvarshavende:
Anni Sørensen
Redaktør:
Arne Ditlevsen
Henvendelser til
redaktionen:
redaktion@lev.dk

Næste nummer
udkommer: Ultimo
februar

Forsidefoto

Niels Hougaard

Layout og tryk

Synergi
Design · Digital · Web

Oplag: 6.450 stk.

Annoncesalg

Frontmedia
Kontakt medie-
konsulent Jan Byskou
på tlf. 2276 7081 eller
jan@frontmedia.dk.

Protektor

H. M. Dronning
Margrethe II

Boformen Sporet

§ 108 bo- og beskæftigelsestilbud
- Til beboere over 18 år med varig
nedsat funktionsevne

Boformen Sporet har to
ledige lejligheder.
På Sporet bor i forvejen
4 beboere i alderen
27-35 år.

På Sporet har alle egen
lejlighed, men bruger
i høj grad fællesrummene.

Her er der altid personale
tilgængeligt.

Hverdagen er præget af
aktiviteter i- og udenfor
huset. Kender du én der har
brug for et ganske særligt
botilbud, så kontakt os.

For mere info om Sporet kan du besøge vores hjemmeside
på www.boformen-sporet.dk eller scan QR koden.

Nye brochurer og åbent hus på Idrætsskolen!

Idrætsskolen er et undervisningstilbud for voksne med udviklings-
handicap, der går på skolen i et skoleår, i dagtimerne fra 9.00-14.00
hver dag. Det nye skoleår begynder til august 2025. Skolen ligger i
dejlige lokaler i Grøndal Multi Center i København.

Informationsaften **onsdag d. 22. januar 2025 kl. 19.00-20.00**, og
åbent hus for alle interesserede ansøgere **torsdag d. 23. januar 2025
kl. 09.00-14.00**.

Ansøgningsfrist fredag 14. februar 2025.

IDRÆTSSKOLEN
- FOR VOKSNE MED UDVIKLINGSHANDICAP

Hvidkildevej 64, 2400 København NV · Tlf. 38 88 28 46 · info@idraetsskolen.net · www.idraetsskolen.net

DANMARKS BEDSTE SPECIALSKOLE

HELHEDSTILBUD TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE

LIMFJORDSSKOLEN

STU 24 timer i
døgnet

Ungdomsliv - Fællesskab - Kommunikation -
Musik - Kunst - Friluftsliv

www.limfjordsskolen.dk

VORDINGBORG
KOMMUNE

Center for Socialpædagogik

Bo-Liv-Job

Vordingborg Kommune

Vi møder borgere med kognitive og psykiske udfordringer i øjenhøjde

Vores teoretiske udgangspunkt er neuropædagogik, som alle
i organisationen arbejder ud fra - derfor tilbydes alle
borgere i vores bo- og aktivitetstilbud en hverdag,
hvor borgernes styrkeområder får plads, mens borgernes
udfordringer kompenseres.

Vores tilbud er både for borgere i Vordingborg kommune
og for borgere fra andre kommuner.

Center for Socialpædagogik - Bo-Liv-Job - Vordingborg Kommune
Industrivej 9 • 4780 Præstø • socialpaedagogik@vordingborg.dk
www.vordingborg.dk/socialpaedagogik
Telefon: 55 36 40 80

VELKOMMEN TIL EN VERDEN AF MULIGHEDER

Vil du opleve de nyeste og det bedste inden for hjælpemidler?

HEALTH
& REHAB
BY DANISH.CARE

GRATIS
ADGANG

Kom på Health & Rehab
4. - 6. marts 2025
Bella Center Copenhagen

Har du et handicap, en funktionsnedsættelse, en kronisk sygdom eller er du pårørende, så er et besøg på messen helt sikkert en oplevelse, som du ikke skal være foruden. Kom forbi og bliv inspireret.

www.health-rehab.com

inge og sofie marie

BOFÆLLESSKABER I BEVÆGELSE

"Jeg vil blive gammel på inge og sofie maria"

Ærtelildevvej 10, 4100 Ringsted - Telefon 57670750
ingesofie@mariahjem.dk - mariahjem.dk/ingesofie

VIL DU VÆRE
EN DEL AF
FÆLLESSKABET?

DU ER VELKOMMEN
TIL AT RINGE:
30 23 75 60
SE MERE PÅ VORES
SOCIALE MEDIER!

Jobkollegiet

VI ER UNGE MED SÆRLIGE BEHOV,
DER BOR I 3 HELT ALMINDELIGE
VILLAER I BRABRAND OG 8 NYE
LEJLIGHEDER I VIBY.

VI LÆRER AT LEVE ET FEDT
UNGDOMSLIV, GÅ PÅ ARBEJDE, BO
SELV, SES MED VENNER OG LAVE DET
VI HAR LYST TIL I VORES FRITID.
VI SØGER NYE BOFÆLLER OG
VENNER.

@JOBKOLLEGIET

SØSTER TAGER OVER – OG DET ER UDFORDRENDE

Stine Wedel (52) er søster til Randi (47) med udviklingshandicap. Stine bor i Assens og er sygeplejerske. Randi bor i Odense, og de har ikke andre søskende.

Hvornår blev du medlem af Lev? Og hvorfor?

"Det er jeg lige blevet. Vores forældre er ved at blive gamle, men har ellers været dem, der har taget sig af alt omkring Randi. Jeg har meldt mig ind nu, fordi der begynder at blive flere og flere ting, jeg skal overtage fra mine forældre. Lige pludselig er det mig, der skal have den nærmeste kontakt med pædagogerne. Så jeg er nødt til at sætte mig ind i alt muligt om lovgivning og sagsbehandling.

Jeg prøver at finde ud af, hvem der er sagsbehandler, hvad der er af krav til dem, og hvad der er af krav til bostedet. Hvordan er det med tavshedspligten, hvordan er det med omsorgspligten? Alle de der forskellige ting, så jeg ligesom har det grundlæggende juridiske i orden, før jeg begynder at have det samarbejde, der så skal være.

Min søster kan mange ting, men hun kender ikke konsekvenserne af at bruge penge eller af, hvad hun indtager af mad. Jeg er meget overrasket over, at det ikke er naturligt, at man som pårørende bliver oplyst mere om deres økonomi, og hvad de bruger deres penge til."

Hvor hørte du om foreningen første gang?

"Jeg har kendt Lev altid, men det har været mine forældre, der har været medlem, og Randi er også medlem."

Hvordan kunne du tænke dig at bruge medlemskabet?

"Jeg har tænkt på, at jeg måske kan få noget kontakt til andre pårørende. Og jeg vil også gerne tage Randi med til nogle aktiviteter. For det kan jeg se, at det har Lev – og det mangler hun. Så hun simpelthen får nogle oplevelser."

Hvad synes du, at en forening som Lev skal kunne?

"Det er at støtte op om de problemstillinger, man henvender sig med som medlem. Men også sådan mere generelt at oplyse om, hvad der er af muligheder. Hver familie sidder jo for sig selv og har mange spørgsmål i hverdagen," siger Stine og nævner i den forbindelse, at hun har deltaget i et af Levs webinarer om værgemål. "Og så kunne jeg også godt tænke mig, at Lev kunne komme ud på Randis bosted og lave et oplæg for os pårørende."

"Jeg har meldt mig ind nu, fordi der begynder at blive flere og flere ting, jeg skal overtage fra mine forældre."

HILS PÅ ET AF LEVS MEDLEMMER

I hvert Lev Magasin fortæller et af Levs medlemmer om, hvorfor de er medlem af foreningen. Kender du en, du kunne tænke dig blev portrætteret, så skriv til os på redaktion@lev.dk